

Løsningsforslag – Oppgavesett 15 (R. v 2004)

DEL 1 – omdanning til AS.

Oppgave a – omdanning til AS uten beskatning

Se sktl § 11-20 med tilhørende forskrift. Aksjeselskapet viderefører de skattemessige verdiene fra enkeltpersonforetaket, jf sktl § 11-20(2) og forskriften § 11-20-2.

Selskapets inngangsverdi for forretningsbygget blir altså kr 1 500 000, tekniske installasjoner kr 500 000 og for løsøre (gr. d) kr 600 000.

Terjes inngangsverdi for aksjene i det nystiftede selskapet vil da tilsvare den skattemessige egenkapital som er overført fra ham til selskapet, $kr\ 4\ 800\ 000 - 2\ 500\ 000 = \underline{kr\ 2\ 300\ 000}$. (Hvis Terje, og ikke selskapet dekker registreringskostnadene i Foretaksregisteret mv, må også dette inngå i inngangsverdien for aksjene. Forutsetter at selskapet selv dekker disse kostnadene, som da vil være fradragsberettiget for selskapet etter sktl § 6-1.)

Oppgave b – Omdanning til virkelige verdier – med beskatning

Dette innebærer at Terje selger eiendelene til markedspris (ellers uttaksbeskatning, jf sktl § 5-2) til sitt heleide aksjeselskap. Selskapet får da kjøpesummen som inngangsverdi:

Inngangsverdi for forretningsbygget, kjøpesummen	kr 2 250 000
Tekniske installasjoner i bygget	kr 750 000
Inngangsverdi løsøre (saldogruppe d)	kr 800 000
Terje har nå solgt alle eiendelene for (se oppgaveteksten)	6 600 000
Terje overfører gjeld til selskapet	2 500 000
Han får videre en fordring på selskapet	<u>500 000</u>
Inngangsverdi for aksjene i selskapet, Terjes kjøpesum for aksjene	<u>3 600 000</u>

(samme kommentar ad stiftelseskostnader som ovenfor)

Nominell aksjekapital er oppgitt til kr 2 000 000.

Overkurs ved aksjetegningen blir da $kr\ 3\ 600\ 000 - 2\ 000\ 000 = \underline{kr\ 1\ 600\ 000}$

(Går inn som overkurs, som bl.a. kan dekke stiftelseskostnadene.)

Oppgave c – Hvorfor etablere fordring på selskapet i stedet for høyere aksjekapital?

Det kan bli enklere for Terje å få midler ut av selskapet om han har en fordring (kan også være greitt om han har planer om å overdra selskapet til arvingene). Selskapet må betale renter og avdrag til ham uavhengig av muligheten til å utdele aksjeutbytte (forutsatt disponibel likviditet.) Ved nydannelse av selskap kan event. en del av kapitalbehovet dekkes av lån fra aksjonærer, som derved kan få kapital tilbake fra selskapet i form av avdrag på lånet, i stedet for å måtte gå veien om en offisiell kapitalnedsettelse når det skulle bli aktuelt. Videre får selskapet fradrag i sin inntekt for renteutgifter, men ikke for aksjeutbytte (rentene blir til gjengjeld skattepliktige på Terjes hånd). På utbytte betales skatt på beløp over skjermingen. På renter på lån til aksjeselskap betales nå ekstraskatt på renteinntekter utover skjermingsrenten. Om det skulle gå dårlig med selskapet, vil Terje ha større sjanse for å få tilbake (en del av) lånet han har ytet selskapet, enn til å få igjen den innskutte aksjekapitalen.

På den annen side får han fradrag for tap på aksjene, men ikke for tap på et privat utlån til sitt eget selskap, se sktl § 9-3(1) c nr. 1, jf § 9-4.

Terjes fordring på selskapet vil i utgangspunktet bli verdsatt til pålydende, jf. sktl § 4-15, kr 500 000 i eksemplet. Ikke-børsnoterte aksjer verdsettes nå til 55% av bakenforliggende formue i selskapet, jf. sktl § 4-12. Om selskapet har gjeld til Terje (i stedet for tilsvarende større aksjekapital), blir selskapets nettoformue kr 500 000 mindre, og formuesverdien av aksjene blir $kr\ 500\ 000 \times 0,55 = kr\ 275\ 000$ mindre. Formuesverdien av Terjes fordring er kr 500 000. Terjes formue øker med 45% av kr 500 000 = kr 225 000 hvis han velger å skyte inn en del av kapitalen som lån til selskapet i stedet for om alt skytes inn som aksjekapital. (Dette gjelder så lenge aksjene verdsettes lavere enn bakenforliggende formue.)

Kommentar, tillegg til løsningen:

Beskatningen av renten på lånet blir slik: se sktl § 5-22:

Rente 7% av 500 000 =	kr 35 000
22% skatt herav = $35\ 000 \times 0,22 =$	<u>kr 7 700</u>
Rente etter skatt	kr 27 300
- skjermingsrente* (4,1% pa av 500 000) =	<u>kr 20 500</u>
Grunnlag for ekstrabeskatning (se oppgave g)	kr 6 800
Oppjustert $kr\ 6\ 800 \times 1,44$	<u>kr 9 792</u>

* Finansdepartementet fastsetter renten. Bruker her oppgitt rentesats i oppgaven på 4,1% (se oppgave g). Satsen er betydelig lavere pr 01.01.21.

Samlet skatt av renteinntektene blir da $(35\ 000 + 9\ 792) \times 0,22 = 9\ 854$

Om eieren heller skjøt disse 500 000 inn som aksjekapital og fikk 7% utbytte, ble resultatet at han måtte betale skatt av oppjustert utbytte med 22%:

$(35\ 000 - (500\ 000 \times 0,035) \times 1,44) \times 0,22 =$	5 544
Men selskapet fikk ikke fradrag for utbyttet, og måtte derfor betale mer-skatt enn ved lånefinansiering $35\ 000 \times 0,22 =$	<u>7 700</u>
Samlet skatt utbyttealternativet	13 244
Samlet skatt lånealternativet	<u>9 854</u>
Mindre skattebelastning selskap + aksjonær i lånealternativet	<u>3 390</u>

(En finansanalytiker vil ha innvendinger mot sammenligningen)

Opgave d - Selskapets åpningsbalanse pr. 01.01.X6 - før stiftelseskostnader er dekket:

Tomt	1 000 000	Aksjekapital	2 000 000
Bygning	3 000 000	Overkurs innbetalt	1 600 000
Andre driftsmidler (gr. d)	800 000		
Varebeholdning	1 000 000	Gjeld (overtatt)	2 500 000
Kundefordringer	<u>800 000</u>	Lån fra aksjonær	<u>500 000</u>
Sum eiendeler	<u>6 600 000</u>	Sum egenkap.og gjeld	<u>6 600 000</u>

Oppgave e - Skattemessige konsekvenser av omdanning til markedspriser.

Terje har solgt eiendelene til et annet skattesubjekt og blir beskattet for dette på vanlig måte. Han har samtidig opphørt med sin egen næringsvirksomhet (nå er det selskapet som driver denne videre). Det skal likevel beregnes personinntekt av de gevinstene han må inntektsføre i årene som kommer, se sktl § 12-10(2) (også beløp som periodiseres etter opphør av næring medregnes i personinntekten).

Salgsvederlag for bygning og tomt (2 250 000 + 1 000 000) =	3 250 000
Terjes inngangsverdi på salgstidspunktet (400 000 + 1 500 000) =	<u>1 900 000</u>
Gevinst, inn på gevinst og tapskonto, jf. sktl § 14-45	<u>1 350 000</u>

Vederlag for tekniske installasjoner (saldogruppe j)	750 000
Terjes saldo på salgstidspunktet	<u>500 000</u>
Negativ saldo, jf. sktl § 14-46	<u>250 000</u>

Vederlag for løvsøre (saldogruppe d)	800 000
Terjes saldo på salgstidspunktet	<u>600 000</u>
Negativ saldo, jf. sktl § 14-46	<u>200 000</u>

Første året må Terje inntektsføre 20% av negativ saldo d, 10% av negativ saldo j og 20% av gevinstsaldoen på gevinst- og tapskontoen. Til inntekt første året kr $1\,350\,000 \times 0,2 + 250\,000 \times 0,1 + 200\,000 \times 0,2 = \underline{335\,000}$

Motposten til Terjes gevinst og inntektsføring er at selskapet får tilsvarende større inngangsverdi og høyere avskrivninger. Inntektsføring og avskrivninger skjer ikke i samme tempo, og dette virker ikke nøytralt (ad alminnelig inntekt) når vi ser aksjonær og selskap under ett.

For saldo d og j vil inntektsføring hos Terje tilsvare økt avskrivning for selskapet.

Når det gjelder bygningen, blir gevinsten inntektsført med 20% pr år (kr 150 000 første år), mens den korresponderende meravskrivningen skjer med bare 2% pr. år (kr 15 000 første år), altså en betydelig periodiseringsulempe for Terje og selskapet. (forsert beskatning) Tomten er ikke avskrivbar og inntektsføringen av gevinsten medfører også en periodiseringsulempe. Ellers kan omdanningen få betydning for betalingstidspunktet for skatt av den opptjente inntekten i foretaket. (AS betaler skatten etterskuddsvis.)

Hvordan unngå ulempene:

Terje har anledning til å omdanne virksomheten til AS uten å overdra den faste eiendommen til selskapet. Han kan alternativt leie ut eiendommen til selskapet. Dette gjelder enten han omdanner til markedspriser eller gjennomfører en skattefri omdanning, jf. F-FIN § 11-20-5(4)a. Da oppstår ikke det beskrevne skatteproblemet.

Oppgave f - Fradragsrett for Terje for tap på aksjer og fordring ved selskapets eventuelle konkurs

Tap ved realisasjon av aksjer er fradragsberettiget, jf sktl § 10-31(2). Hvis selskapet blir slått konkurs og avvikles, anses aksjene som realisert, jf sktl § 9-2. Terje får altså fradrag for tapet på aksjene.

Litt vanskeligere kan det være med tap på fordringen. Om en aksjonær låner sitt AS penger, og senere taper denne fordringen, er ikke tapet uten videre fradragsberettiget. For at tap på fordringer skal være fradragsberettiget, kreves det i utgangspunktet at fordringen skal ha tilknytning til kreditors næringsvirksomhet, jf. sktl § 6-2(2).

At tap på fordringer utenom virksomhet normalt ikke er fradragsberettiget, fremgår av sktl § 9-3(1) c, 1 sammenstilt med § 9-4(1) (symmetriprinsippet). I vårt eksempel kommer imidlertid § 9-3(1) c, 3 til anvendelse. Fordringen er oppstått som følge av et salg av eiendeler der gevinsten var skattepliktig. En eventuell gevinst ved realisasjon av fordringen blir da skattepliktig etter denne bestemmelsen, og tap er derfor fradragsberettiget etter § 9-4(1). Terje vil derfor ha fradragsrett også for tapet av fordringen.

(Dette hadde formodentlig stilt seg annerledes om vi hadde med en **skattefri omdanning til AS** å gjøre. Hvis omdanneren i et slikt tilfelle velger å få en fordring på selskapet i stedet for større aksjekapital, vil han formodentlig ikke ha fradragsrett for tap på denne fordringen, ettersom den ikke har ”inngått i et gevinst/tapsoppgjør med skatterettslig virkning for fordringshaver.”)

Oppgave g - Samlet skatt for Terje og ASet - eller for Terje som personlig næringsdrivende

a) Terje har fortsatt som personlig næringsdrivende.

Driftsresultat før avskrivninger, forutsatt i oppgaveteksten	1 000 000
- Skattemessige avskrivninger: bygning (gr. i) $1\,500\,000 \times 0,02 =$	- 30 000
Tekniske installasjoner (gr. j) $500\,000 \times 0,10 =$	- 50 000
Løsøre (gr. d) $600\,000 \times 0,20 =$	- 120 000
Renteutgifter	- <u>100 000</u>
Alminnelig inntekt for Terje i X6	<u>700 000</u>
Inntekt etter renteutgifter (rente til finansinstitusjoner)	700 000
- skjermingsfradrag, $2\,300\,000 \times 4\% =$	- <u>92 000</u>
Beregnet personinntekt fra virksomheten	<u>608 000</u>

Beregnet skatt for Terje skulle da bli: (satser for 2021):

Trygdeavgift, $608\,000 \times 0,114 =$	69 312
Trinnskatt:	
$(608\,000 - 260\,100) \times 0,04 =$	13 916
$(260\,100 - 184\,800) \times 0,017 =$	<u>1 280</u>
Sum trinnskatt:	15 196
Nettoskatt $(700\,000 - 52\,450) \times 0,22 =$	<u>142 461</u>
Samlet skatt som personlig næringsdrivende	<u>226 969</u>

b) Terje har omdannet til AS til markedsverdi

Selskapets driftsresultat før avskrivninger og lønn til Terje	1 000 000
- lønn til Terje og arbeidsgiveravgift av denne $400\,000 \times 1,141 =$	- 456 400
- avskrivning forretningsbygg, $2\,250\,000 \times 0,02 =$	- 45 000
- tekniske installasjoner, $750\,000 \times 0,10 =$	- 75 000
- avskrivning løsøre, saldo d, $800\,000 \times 0,20 =$	- 160 000
- renteutgifter (100 000 + 35 000)	- <u>135 000</u>
Selskapets alminnelige inntekt	<u>128 600</u>

Skatt av selskapets inntekt $128\,600 \times 0,22 =$	<u>28 292</u>
Aksjeutbytte blir da $kr\ 128\,600 - 28\,292 =$	<u>100 308</u>

Terjes inntekt som lønnstaker / aksjonær blir:

Lønn fra selskapet	400 000	
- minstefradrag	- 106 750	
+ rente på utlån til aksjeselskapet	35 000	
+ ekstra rente etter § 5-22 (se s. 2 foran)	9 792	
+ inntektsført gevinst (se oppgave e)	<u>335 000</u>	inngår også i personinntekt!
Alminnelig inntekt for Terje i X6	<u>673 042</u>	

Skattepliktig del av aksjeutbytte (neste år) $100\,308 - (0,035 \times 3\,600\,000)$ (jf oppgave b) = 0

Terjes skatt av alminnelig inntekt $(673\,042 - 52\,450) \times 0,22 =$	136 530
Trinnskatt av personinntekt: $400\,000 + 335\,000 = 735\,000$	
$(735\,000 - 651\,250) \times 0,132 =$	11 055
$(651\,250 - 260\,100) \times 0,04 =$	15 646
$(260\,100 - 184\,800) \times 0,017 =$	<u>1 280</u>
Sum trinnskatt:	27 981
Trygdeavgift $400\,000 \times 0,082 + 335\,000 \times 0,114\% =$	70 990
+ skatt av utbytte neste år (fremført skjerming) =	<u>0</u>
Sum Terjes skatter som lønnstaker / aksjonær	235 501
+ Inntektsskatt fra selskapet	28 292
+ arbeidsgiveravgift betalt av selskapet av Terjes lønn, $400\,000 \times 0,141 =$	<u>56 400</u>
Samlet skattebelastning i AS-alternativet på de gitte forutsetningene	<u>320 193</u>

(Oppgaven spør ikke om man på dette grunnlag kan konkludere med at AS er best eller dårligst. I personlig firma-alternativet ble samlet skatt 226 969, mens AS ga kr 320 193, altså 93 224 mer. Dette kommer imidlertid av at omdanningen har skjedd til markedsverdier, med gevinstbeskatning av Terje som resultat. Terje har første året inntektsført 335 000 av gevinsten, som også inngår i personinntekten. **Omdanning til virkelig verdi er i dette eksemplet skattemessig meget ugunstig. Skulle han gjøre dette for å spare skatt, måtte han ha valgt en skattefri omdanning når de latente gevinstene er såpass store som her.**

Om omdanningen skjer uten beskatning og eieren ikke tar ut hele inntekten som utbytte, men heller benytter selskapet som "sparebøsse," vil AS-formen gi betydelig skatteutsettelse.

DEL 2 mva

1. Det må forutsettes at Bygg AS er frivillig registrert etter mval § 2-3. Det skal da beregnes utgående mva på husleien. Men fakturaen er egentlig en forskuddsbetaling.

Mva skal etter hovedregelen i mval § 1-3(1)a jf § 11-1 først beregnes når tjenesten er ytet. For en del løpende tjenester er dette upraktisk, slik at det aksepteres mva også på forskuddsfakturaer. Se bokføringsforskriften § 5-2-7. Når slike forskuddsbetalinger kan bokføres i regnskapet som gjennomført transaksjon, skal mva beregnes og bokføres i samme termin som bokføringen skjer, jf mval § 15-9. Utgående mva påløper med $40\,000 \times 0,25 = 10\,000$, som er fradragsberettiget for Per, jf mval § 8-1.

2. Selv om det dreier seg om refusjon av utlegg, anses det avgiftsmessig som omsetning, se MVA-kommentaren side 28 og 29. Utgående mva må beregnes med $35\,000 \times 0,25 = 8\,750$ som blir fradragsberettiget for de tre øvrige advokatene. Pers egen bruk gir ikke uttaksavgift, fordi det dreier seg om bruk innenfor avgiftsområdet.
3. De fire advokatene vil eie den nye maskinen i fellesskap. Da kan de fordele kostnaden og merverdiavgiften seg i mellom. Sine andeler av merverdiavgiften kan da fradragsføres i de respektive avgiftsregnskapene. Hver fradragsfører $50\,000 \times 0,25 / 4 = 3\,125$.
4. Tilsvarende gjelder ved anskaffelse til spiserom. Fradragsretten er ikke avskåret, jf § 8-3(1)g. Hver kan fradragsføre $20\,000 \times 0,25 / 4 = 1\,250$.
5. Merverdiavgift på regningen blir $8\,000 \times 0,25 = 2\,000$, som ikke er fradragsberettiget, jf § 8-3(1) a og d. Men skattemessig kan hver av advokatene kanskje fradragsføre sin andel som sosiale kostnader i næringsvirksomheten. Her er vi opplagt i et grenseland, siden det dreier seg som få ansatte og mange eiere. Grensen mellom sosiale utgifter for firmaet og privatutgifter for eierne, kan være vanskelig å trekke. Begge løsninger kan her tenkes.
6. Utført arbeid må faktureres for hver termin, selv om partene har avtalt annen betaling. Se bokføringsforskriften § 5-2-4. Bokføring skal skje senest en måned etter utløpet av terminen arbeidet er utført, altså innen utløpet av mai måned. Utgående mva blir $50 \times 1\,000 \times 0,25 = 12\,500$, som er fradragsberettiget for klienten, gitt at arbeidet angår hans avgiftspliktige virksomhet. (Om advokaten har årsomsetning under 1 mill kr, kan han ha ett år som avgiftstermin; da faller problemstillingen bort, jf. forskrift til skatteforvaltningsloven, F.23.11.16 nr 1360 § 8-3-3(1).)
7. Påløpt 3 timer for en klient. Se bokføringsforskriften § 5-2-4, 2. punktum. Dette må vel være en såpass ubetydelig leveranse at man med god samvittighet kan vente med fakturering og mva-beregning til arbeidet er kommet noe lengre.
8. Fakturaoppstillingen kan bli slik, forutsatt intet fakturert i tidligere termin:

Arbeid	80 x 1 000 =	80 000
Trykking mv		3 000
Hotellutlegg		4 000
Reiser:	flybillett ex mva	2 000
	egen bil 4,10 x 400	<u>1 640</u>
	Sum avgiftspliktige ytelser, ex mva	90 640
	25 % mva	22 660
	Utlegg gebyr til foretaksregisteret	<u>10 000</u>
	Sum å betale	<u>123 300</u>

Etter § 4-2(1) skal alle kostnader knyttet til oppdraget inngå i avgiftsberegningen. Men rene utlegg til det offentlige anses ikke som en del av dette. Mva på flybillett, $kr\ 2\,000 \times 0,12$ (6% første halvår 2021, coronaregel) = 240, kommer til fradrag, men Per må beregne 25 % utgående mva, fordi det er en kostnad vedrørende oppdraget, ikke en reisetjeneste han selger.

Bergen kommune får kompensert den inngående merverdiavgiften fullt ut, jf lov av 12. des 2003 nr 108 § 3.

9. I utgangspunktet må Per fakturere sine tjenester med mva. ”Problemet” med styrehonorar er sktl § 5-10 bokstav b, som sier at styrehonorar er fordel ved arbeid, og folketrygdlovens § 23-2 annet ledd annet pkt som i alle tilfelle krever arbeidsgiveravgift av styrehonorar. Det er sikker praksis for at det **ikke skal betales både arbeidsgiveravgift og merverdiavgift av samme godtgjørelse**. Beløpet behandles altså som lønn, og det skal da ikke svares mva. (Dette er også stadfestet av avgiftsmyndighetene, se brev fra SD 4. des. 2003, nå også lovfestet i mval § 3-17.)
10. Honoraret skal avgiftberegnes med $30\,000 \times 0,25 = 7\,500$. Avgiften antas å være fradragsberettiget etter § 8-1, se MVA-kommentaren.(s 379) Dette er likevel klart et diskutabelt punkt. Avgiften er fradragsberettiget hvis rettssaken angår beskatningen av inntekt fra den avgiftspliktige virksomheten, men ikke hvis saken dreier seg om forhold som ligger utenfor mva-lovens virkeområde. Derimot gis det ikke fradrag ved skattefastsettelsen for prosesskostnader i skattesaker. Slike kostnader anses ikke å være pådratt for å ”erhverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt, jf. sktl. § 6-1.

DEL 3 - diverse spørsmål

a) Renteinntekter er skattepliktig, jf. sktl § 5-1, jf. § 5-20 om inntekt av kapital. Avdraget på lånet er **ikke** skattepliktig for kreditor (tantan) og heller ikke fradragsberettiget for debitor (Trine Torp). (Avdrag på lån er ikke inntekt for mottaker og ikke kostnad for betaleren.)

b) Tap på et privat utlån – utenom virksomhet – er ikke fradragsberettiget. I lovteksten fremkommer dette på en litt ”baklengs måte”, jf. sktl § 9-3(1)c,1, som sier at gevinst på slike fordringer er skattefri. I § 9-4 finner vi bestemmelsen som sier at tap ved realisasjon er fradragsberettiget bare hvis tilsvarende gevinst er skattepliktig. (Symmetriprinsippet) Tantane vil derfor ikke ha fradragsrett for tapet. Det hjelper ikke i denne sammenhengen at tantane er personlig næringsdrivende, tapet er ikke oppstått i næringen.

c) Banken har fradragsrett for tap på utlån, for banken er dette tap i næringen, jf. sktl § 6-2(2).

d) Gevinst ved realisasjon av mengdegjeldsbrev (ihendehaverobligasjoner) er skattepliktig etter hovedregelen i sktl § 5-1(2) og ikke unntatt etter § 9-3(1)c,1. Tap blir da fradragsberettiget etter symmetriprinsippet i § 9-4.

e)	pr. 01.01.		pr. 31.12.	endring inntekt
Varebeholdning: RM verdi	2 000 000		2 500 000	
SM verdi	<u>2 200 000</u>		<u>2 800 000</u>	
Forskjell / endring	- 200 000	-	- 300 000	+ 100 000
Kunder: RM verdi	800 000		900 000	
SM verdi	<u>850 000</u>		<u>990 000</u>	
Forskjell / endring	- 50 000	-	- 90 000	+ 40 000
Anleggsmidler: RM verdi	2 400 000		2 100 000	
SM verdi	<u>2 200 000</u>		<u>1 700 000</u>	
Forskjell / endring	200 000	-	400 000	- <u>200 000</u>
Netto inntektskorreksjoner pga endringer i midlertidige forskjeller				- 60 000
Regnskapsmessig resultat før skatter				<u>1 060 000</u>
Skattemessig resultat (alminnelig inntekt)				<u>1 000 000</u>